

EVROPSKÉ FÓRUM MĚST

Dne 13. října 2017 uspořádalo v Praze Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Evropskou hospodářskou komisí OSN a Fakultou architektury ČVUT mezinárodní konferenci *Evropské fórum měst*. Konferenci předcházelo o den dříve workshop s názvem *Sídliště, jak dál?* o koherentních přístupech k plánování měst a jejich řízení.

Úvodní slova se na workshopu ujal Prof. Ing. arch. Michal Kohout, který představil fenomén sídlišť. Následovala prezentace jeho kolegy doc. Ing. arch. Davida Tichého, PhD., který seznámil účastníky s výzkumným projektem s názvem *Sídliště, jak dál?* Tento projekt, organizovaný Fakultou architektury ČVUT, se zabývá hledáním dlouhodobé vize našich sídlišť, otázkami kvality života a potřebami našich sídlišť jako plnohodnotných míst pro bydlení.

Problematiku sídlišť autoři shrnuli takto: v České republice bydlí na sídlišťích asi třetina obyvatel, v Praze je to téměř

polovina obyvatel. Původní vizí modernistického pojetí města od poloviny 50. let 20. století bylo vytvořit prosluněné bydlení plně zeleně. Dnešní sídliště, na rozdíl od jiných typů zástavby, jsou charakteristická velkým a často anonymním veřejným prostorem, který je bohužel díky původně centralizovanému způsobu plánování a výstavby obklopen typologicky uniformní zástavbou, která činí prostor dále nepřehledným a nečitelným.

Pro kvalitu života ve městě (a na sídlišťích) je důležité, aby bylo prostředí pro člověka dobře čitelné, dostupné a různorodé. Různorodostí, která přispívá k čitelnosti prostředí, se myslí citlivé prolínání odlišných typů zástavby, funkční náplně a sociálních vrstev obyvatelstva. Největším problémem našich sídlišť je dlouhodobý trend, kdy se bohatší (střední) vrstvy obyvatelstva stěhují ze sídlišť pryč. To pak do budoucna přináší další sociální problémy jako je segregování obyvatelstva a vznik vyloučených lokalit, mnohdy

se zvýšenou kriminalitou. Takzvaný funkční a sociální mix přináší do prostředí větší stabilitu a území je dlouhodobě udržitelnější. Pro veřejný prostor sídlišť je také důležité, aby zde uživatelé mohli uplatnit své zájmy (práce, rekreace) a domy jim nesloužily pouze jako ubytování, ale jako domov.

Přítomní workshopu byli také zahraniční hosté, kteří představili svoje zkušenosti z vybraných revitalizovaných sídlišť v Evropě. Obecně lze říci, že jejich zkušenosti jsou často totožné s našimi, jen se problematikou revitalizace sídlišť zabývají již delší dobu. Další příklady ze zahraničí prezentovala například Ing. arch. Jana Kubánková. Zajímavý byl nizozemský příklad z města Uithoorn, který nenaplnil očekávání, neboť se při revitalizaci zaměřil pouze na estetizaci prostředí, ne na sociální potenciál místa. Výsledkem byl nárůst kriminality a vandalismu a bohužel kvalita života obyvatel se v dané oblasti nezlepšila. Po následné analýze projektu dospěla místní radnice k názoru, že původnímu

projektu chyběl sociální přesah a variabilita v nabídce bydlení, která by dokázala udržet nebo nalákat nové obyvatele do této oblasti.

Závěrem je potřeba zdůraznit, že proces revitalizace sídlišť je dlouhodobým projektem a jeho koncepční řešení by mělo vycházet z místních podmínek. Území sídlišť by mělo být řešeno polyfunkčně s různou typologickou nabídkou bydlení a různými formami jeho vlastnictví (soukromé vlastnictví, nájemní byty, sociální bydlení); členění prostoru by mělo být hierarchizováno na veřejný, poloveřejný, polosoukromý a soukromý prostor; prostory by měly mít jednoznačnou funkci (park, hřiště, náměstí, předzahrádky, dvorky, parkoviště, atd.), aby se nestaly územím „nikoho“. A v neposlední řadě je důležité také zatraktivňování širšího okolí a jeho propojení se sídlišťem.

Na tento workshop navázala již výše zmíněná mezinárodní konference Evropské fórum měst, kterou zahájila ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechťová.

Program konference byl zaměřen na problematiku rozvoje měst v regionu Evropské hospodářské komise OSN. Ve třech tematických blocích se účastníci panelových diskuzí zabývali způsoby efektivní implementace dokumentů OSN a EU, týkajících se městské agendy s návazností na čerpání fondů EU v novém programovém období od roku 2020 a sdíleli tak své zkušenosti z jednotlivých států i regionů.

První blok, s názvem *Efektivní implementace městských agend OSN a EU – možné synergie a spolupráce*, moderovala paní Elena Szolgayová, předsedkyně Výboru pro bydlení a management pozemků Evropské hospodářské komise OSN. Druhý blok, zabývající se *Strategickou rolí měst a obcí v městském rozvoji a v bydlení*, moderoval pan Mart Grisel, ředitel European Urban Knowledge Network z Nizozemska. Třetí blok představil *Strategický přístup, zdroje a nástroje pro budoucí územní a městský rozvoj / Politiku soudržnosti EU*.

Tento blok moderoval pan David Škorňa, ředitel odboru Dohody o partnerství, evaluaci a strategií MMR.

Konference otevřela diskuzi o budoucnosti měst a o dalších příležitostech rozvoje měst v souvislosti s politikou soudržnosti EU a implementaci městských agend OSN a EU.

Na konferenci naváže setkání ministrů zemí regionu států OSN, které se uskuteční již v listopadu 2017 v Ženevě. Pražská konference tak mimo jiné posloužila i jako pracovní jednání před politickým jednáním ministrů a před přijetím společné ministerské deklarace k udržitelnému bydlení a rozvoji měst.

Ing. arch. Zuzana Pokorná
Ing. Dagmar Martinková
Ústav územního rozvoje